

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

معاونت فناوریهای نوین

مدیریت کل نظامهای پرداخت

اداره توسعه و تدوین مقررات نظامهای پرداخت

دستورالعمل اجرایی تبصره ماده (۱) قانون اصلاح

قانون صدور چک، مصوب سال ۱۳۹۷

زمستان ۱۴۰۲

باسمه تعالی

با استناد به تبصره الحاقی ماده (۱) قانون اصلاح قانون صدور چک (مصوب سال ۱۳۹۷)؛ دستورالعمل اجرایی تبصره مذکور، که زین پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده شود، به شرح ذیل تدوین گردیده و در مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۲۸ به تصویب کمیسیون ابزارهای پرداخت و تسویه بانک مرکزی رسید:

فصل اول - تعاریف

ماده ۱- در این «دستورالعمل» عناوین زیر به جای عبارات مربوط به کار می‌رود. سایر عناوینی که در این «دستورالعمل» تعریف نگردیده‌است، تابع مفاد دستورالعمل حساب جاری مصوب یکمهرار و دویست و چهل و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۹۷/۰۳/۰۱ شورای پول و اعتبار و دستورالعمل اجرایی ماده (۶) اصلاحی قانون صدور چک، مصوب یکمهرار و سیصد و ششمین جلسه مورخ ۱۳۹۹/۰۹/۲۵ شورای پول و اعتبار می‌باشد:

۱-۱- قانون اصلاح قانون صدور چک: قانون صدور چک مصوب سال ۱۳۵۵ با اصلاحات و

الحاقات بعدی آن؛

۲-۱- بانک: مؤسسه اعتباری است که به موجب قانون تحت عنوان «بانک» فعالیت می‌نماید و یا تحت عنوان «بانک» از بانک مرکزی مجوز تأسیس یا فعالیت دریافت کرده است و تحت نظارت بانک مرکزی فعالیت می‌نماید.

۳-۱- مشتری: به شخص حقیقی یا حقوقی دارنده حساب جاری با دسته‌چک اطلاق می‌گردد؛

۴-۱- قانون تجارت الکترونیکی: «قانون تجارت الکترونیکی» مصوب سال ۱۳۸۲؛

۵-۱- داده پیام ۱: وفق بند (الف) ماده (۲) «قانون تجارت الکترونیکی»، هر نمادی از واقعه، اطلاعات یا مفهوم است که با وسایل الکترونیکی، نوری و یا فناوری‌های جدید اطلاعات تولید، ارسال، دریافت، ذخیره یا پردازش می‌شود؛

۶-۱- امضای الکترونیکی: وفق بند (ی) ماده (۲) «قانون تجارت الکترونیکی»، عبارت است از هر نوع علامت منضم شده یا به نحو منطقی متصل شده به «داده پیام» که برای شناسایی امضای کننده «داده پیام» مورد استفاده قرار می‌گیرد؛

۷-۱- چک الکترونیکی: «چک الکترونیکی» موضوع تبصره ماده (۱) «قانون اصلاح قانون صدور چک» است که صدور، دریافت، تایید اطلاعات و انتقال آن به شخص دیگر در قالب «داده پیام» صورت گرفته و صدور آن منوط به «امضای الکترونیکی» صادر کننده است و مشمول قوانین و مقررات مرتبط با چک کاغذی حسب مورد می‌باشد.

۸-۱- سامانه چکاد (چک امن دیجیتال): زیرساخت فنی صدور، تأیید، انتقال و استعلام «چک الکترونیکی» می‌باشد؛

¹ Data Message

۱-۹- سامانه صیاد: سامانه صدور یکپارچه الکترونیکی دسته چک و نقل و انتقال چک نزد بانک مرکزی؛

فصل دوم- شرایط اعطای دسته «چک الکترونیکی» و ارقام اطلاعاتی برگ «چک الکترونیکی»

ماده ۲- «بانک» مکلف است برای ارائه دسته «چک الکترونیکی» به «مشتری» خود صرفاً از طریق «سامانه صیاد» و با لحاظ شرایط ماده ۶، دستورالعمل اجرایی ماده (۶) اصلاحی قانون صدور چک اقدام نماید.

تبصره: صدور دسته «چک الکترونیکی» با لحاظ ثبت چهارپنجم (۸۰ واحد درصد) از مجموع تعداد برگه‌های آخرین دسته «چک الکترونیکی» در «سامانه صیاد» و یا ارائه به «بانک» امکان پذیر است. اعطای دسته چک جدید به صاحبان حساب‌های جاری تجاری حسب نوع چک منوط به اعاده آن به «بانک» یا ثبت در «سامانه صیاد» سه پنجم (۶۰ واحد درصد) از برگه‌های آخرین دسته چک متصل به حساب تجاری است؛

ماده ۳- نمایش ارقام اطلاعاتی زیر مطابق مندرجات سامانه «صیاد» بر روی هر برگ «چک الکترونیکی» تخصیص یافته به «مشتری» الزامی است:

۳-۱- کلمه «چک الکترونیکی»؛

۳-۲- شناسه صیادی یکتا برای هر برگه «چک الکترونیکی»؛

۳-۳- سری و سریال «چک الکترونیکی»؛

۳-۴- محل درج اطلاعات هویتی صاحب حساب یا صاحبان حساب؛

۳-۵- شناسه حساب بانکی ایران (شبا) حساب؛

۳-۶- نام و شناسه اختصاصی شعبه بانک صادرکننده دسته «چک الکترونیکی».

۳-۷- اطلاعات هویتی شخص حقیقی یا حقوقی که «چک الکترونیکی» در وجه وی صادر و یا به وی منتقل شده است؛

۳-۸- محل درج تاریخ؛

۳-۹- محل درج مبلغ؛

۳-۱۰- محل درج علت صدور «چک الکترونیکی» در قسمت بابت در چارچوب موارد مندرج در بند (۵) ماده (۴) دستورالعمل اجرایی ماده (۶) اصلاحی قانون صدور چک حسب مورد؛

تبصره ۱: درج شرح صدور «چک الکترونیکی» در قسمت شرح، اختیاری می‌باشد.

تبصره ۲: «بانک» موظف است محل درج حروف مبلغ و تاریخ «چک الکترونیکی» را به گونه‌ای تعیین نماید که توسط صادرکننده چک به صورت خودکار و سیستمی در متن چک درج شود، تا امکان درج عدد یا حروف مغایر (سهواً یا عمداً) سلب گردد.

ماده ۴- ضمانت «چک الکترونیکی» به منظور التزام به تادیه وجه توسط شخص/اشخاصی غیر از صادرکننده با «امضای الکترونیکی» ضامن/ضامین و با قید شخصی که ضمانت به نفع او صورت می‌گیرد (مضمون له)، امکان پذیر است.

فصل سوم - شرایط عدم پرداخت وجه «چک الکترونیکی»، صدور گواهی نامه عدم پرداخت «چک الکترونیکی» و رفع سواثر از سوابق «چک الکترونیکی» برگشتی

ماده ۵- «بانک» در موارد زیر، مجاز به پرداخت وجه «چک الکترونیکی» نبوده و با درخواست دارنده «چک الکترونیکی» موظف به صدور گواهی نامه عدم پرداخت می‌باشد:

۵-۱- عدم کفایت موجودی حساب جاری و عدم امکان تامین وجه چک از محل سایر حساب‌های متعلق به صادرکننده در همان «بانک» (براساس بند ۱۰-۱ ذیل ماده ۱۰ دستورالعمل حساب جاری)؛

۵-۲- صدور دستور عدم پرداخت توسط «مشتری» یا ذی‌نفع یا قائم‌مقام قانونی وی، در چارچوب ماده (۱۴) «قانون صدور چک»، با این قید که در «چک الکترونیکی»، ادعای مفقودی مصداق ندارد؛

۵-۳- بسته بودن حساب جاری یا انسداد بخشی از/تمامی موجودی آن از جمله به موجب قانون، دستور از مرجع قضایی یا به دستور «مشتری»؛

۵-۴- سایر موارد به موجب قوانین و مقررات موضوعه.

ماده ۶- در صدور گواهی نامه عدم پرداخت «چک الکترونیکی» ضمن رعایت ماده ۴ «قانون صدور چک»، قید اقلام اطلاعاتی زیر منطبق با اطلاعات مندرج در «سامانه چکاد» الزامی است:

۶-۱- درج عبارت گواهی نامه عدم پرداخت «چک الکترونیکی»؛

۶-۲- درج مشخصات «چک الکترونیکی» (شامل اقلام اطلاعاتی شناسه صیادی، سری و سریال چک، تاریخ و مبلغ چک) و اطلاعات هویتی صادرکننده با هدف اعلام اطلاعات «چک الکترونیکی» به مرجع قضایی؛

۶-۳- بابت صدور «چک الکترونیکی»؛

۶-۴- هویت انتقال دهندگان «چک الکترونیکی» (ظهرنویس‌ها) تا شخصی که به عنوان آخرین ذینفع، درخواست برگشت چک را داده است؛

۶-۵- شرح صدور «چک الکترونیکی»؛

۶-۶- درج هویت ضامن/ضامین صدور «چک الکترونیکی» و با قید هویت شخص/اشخاصی که ضمانت به نفع آن‌ها به عمل آمده است.

ماده ۷- گواهینامه عدم پرداخت «چک الکترونیکی» قابل انتقال به غیر نمی‌باشد. لیکن «چک الکترونیکی» برگشتی قابل انتقال به غیر است.

ماده ۸- در صورت تحقق هر یک از موارد مندرج در تبصره ۳ ماده (۵) مکرر «قانون اصلاح قانون صدور چک»، «بانک» مکلف است نسبت به رفع سوءاثر از سوابق «چک الکترونیکی» برگشتی اقدام نماید.
تبصره: بند ب تبصره ۳ ماده (۵) مکرر «قانون اصلاح قانون صدور چک» دال بر استرداد لاشه چک برگشتی به صادرکننده، به صورت انتقال سیستمی «چک الکترونیکی» به صادرکننده در «سامانه چکاد» محقق می‌گردد.

ماده ۹- سایر احکام، الزامات و سازوکارهای اجرایی ناظر بر صدور و تبادل «چک الکترونیکی»، حسب مورد تابع مفاد «قانون اصلاح قانون صدور چک» و مقررات مربوط از جمله دستورالعمل حساب جاری (ریالی) و آخرین اصلاحیه‌های آن‌ها می‌باشد.
